

Expunere de Motive

Prezenta propunere legislativă urmărește modificarea Codului penal în sensul stabilirii unui element concret în raport de care să se stabilească faptul că un conducător auto se află sub efectul drogurilor sau al altor substanțe cu efecte psihoactive astfel încât prelevarea probei de sânge să indice în mod clar consumul acestora.

Legiuitorul a considerat, dintotdeauna, mai gravă conduita persoanei care conduce autovehiculul ulterior consumului de substanțelor psihoactive, indiferent de cantitatea consumată sau de concentrația depistată în organism, având în vedere efectele pe care astfel de substanțe le produc asupra organismului. De aceea, pe fondul creșterii consumului de droguri, e necesară mărirea limitelor de pedeapsă de la 2 la 7 ani pentru a descuraja conducerea sub efectul unor droguri sau substanțe cu efecte psihoactive.

Interpretarea articolului 336 alineatul 2 din Codul penal a determinat abordări uneori divergente la nivelul instanțelor. Recent, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat pentru dezlegarea unei chestiuni de drept cu privire la art. 336 alin. 2 din Codul penal în sensul că *în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.*

Înțelesul sintagmei de substanțe psihoactive include pe lângă categoria de substanțe la care face referire Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, republicată, și substanțele prevăzute în conținutul Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii speciale nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum a a statuat ICCJ prin Decizia nr. 48/HP/2021: *"Prin „substanțe psihoactive” se înțelege totalitatea substanțelor care pot produce efecte psihoactive, adică modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și comportamentale ori crearea unei stări de dependență fizică sau psihică. Termenul „substanțe psihoactive” desemnează o sferă largă de substanțe susceptibile să producă astfel de consecințe, în această categorie fiind incluse atât substanțele stupefiante și psihotrope, astfel cum sunt expres definite de art. 2 lit. c) și d) din Legea nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cât și celelalte substanțe cu efecte psihoactive, indiferent dacă ele fac parte din categoria celor aflate sub control național, în sensul art. 2 lit. d¹) din Legea nr. 339/2005, sau a celor supuse cadrului legal prevăzut de Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu*

produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare.”

Legea nu stabilește o limită a cantității de substanțe psihoactive. Pentru îndeplinirea condiției esențiale de la elementul material al laturii obiective a infracțiunii este necesar ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive. Curtea Constituțională și-a menținut acest punct de vedere și cu prilejul pronunțării Deciziei nr.101 din 28 februarie 2019.

Din perspectiva instanței de contencios constituțional, existența infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal, nu depinde de cantitatea sau de concentrația substanței consumate și nici de capacitatea concretă de manevrare a vehiculului în momentul depistării, deoarece legiuitorul, în considerarea faptului că acest consum este susceptibil prin el însuși a avea urmări de tipul efectelor psihoactive la care face referire art.2 lit.e din Legea nr.194/2011 și, totodată, generează, implicit, o diminuare a capacității de a conduce în condiții de siguranță, a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului de substanțe psihoactive.

La aceeași concentrație sanguină a unei substanțe psihoactive, literatura medicală evidențiază efecte clinice diferite. Altfel spus două persoane având aceeași concentrație în sânge a unei substanțe psihoactive vor avea reacții total diferite. În plus, stabilirea unor concentrații pentru fiecare substanță psihoactivă nu pot fi aplicate în cazul unor coingestii de substanțe psihoactive, având în vedere efectul sinergic farmacologic care nu este unul liniar și calculabil. Evaluarea capacității de a conduce nu se realizează în aceleași circumstanțe, cum ar fi viteza de deplasare, etc și nu evaluează timpii de decizie sau reacție. O evaluare neuro-cognitivă a conducătorului auto nu va putea stabili modul de reacție în acel interval de câteva secunde când s-a produs accidentul. Mai mult decât atât substanțele psihoactive prin efectele de stimulare și euforie predispun la un comportament rutier la risc, acceptând riscuri pe care în absența substanței respective nu și l-ar fi asumat.

Prezența în sânge a unui substanțe psihoactive, care prin definiție acționează la nivelul sistemului nervos central, se află în echilibru cu fracția disponibilă la nivelul creierului, având în vedere liposolubilitatea acestor substanțe. Persistența în sânge a substanțelor psihoactive sau a metaboliților activi este de scurtă durată, cu un maxim de 24 de ore pentru majoritatea acestor substanțe. Prezența în urina, care reprezintă compartimentul de excreție, a unor metaboliți sau chiar a substanței psihoactive nu are efect la nivelul creierului, atâta timp cât în sânge nu se regăsește substanța psihoactivă.

Altfel spus, prezența substanței psihoactive în organismul persoanei depistate conducând un autovehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere, obiectivează starea de influență și justifică reținerea infracțiunii prevăzute de art.336 alin.2 din Codul penal, nefiind necesare verificări suplimentare referitoare la efectele concrete produse de consumul de substanțe psihoactive asupra persoanei la momentul depistării.

Luând în considerare că la stabilirea alcoolemiei se recoltează numai probe de sânge, iar pentru stabilirea prezenței în corp a unor substanțe psihoactive, pot fi recoltate mostre atât din sânge, cât și din urină.

Pentru că fenomenul consumului de droguri este în continuă creștere, iar conducerea sub influența drogurilor constituie un real pericol la siguranța altor cetățeni,

Proba de urină poate indica existența consumului chiar cu mai multe săptămâni anterioare momentului surprinderii în trafic de poliție când deși apare consumul în proba biologică, nu mai există vreo influență asupra capacității șoferului de a conduce, proba de sânge este cea mai potrivită pentru a se putea stabili un consum recent, apropiat de momentul conducerii pe drumurile publice și care poate conduce la stabilirea existenței sau nu a influenței substanțelor psihoactive.

Disponibilitatea drogurilor s-a menținut, în ultimii ani, la niveluri ridicate în spațiul UE. Cu privire la noile substanțe psihoactive, s-a reținut că au continuat să apară în Europa cu o frecvență de una pe săptămână.

Inițiatori:

Deputat PNL Alina-Ștefania Gorghiu

Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc

Senator PNL Daniel-Cătălin Fenechiu

Senator PNL Cristian-Augustin Niculescu-Tâgârlaș

Deputat PNL Gabriel Andronașche

Deputat PSD Bogdan Ciucă

